

Muziektherapie in Mol

Lawaai maken om orde te scheppen

Cover In de gesloten jeugdinstelling van Mol organiseert muziekcentrum Noise Gate een workshop popmuziek. De jonge muzikanten zijn geplaatst. Ze hebben een als misdrijf omschreven feit gepleegd. Voor één keer gaat het hier echter niet om hun verleden. **Tekst David Nolens | Foto's Jan Locus**

De vier jongens die we ontmoeten, hebben de laatste weken een initiatie gehad in het instrument van hun keuze: de drums, de gitaar, de basgitaar en de zangstem. Instrumenten, muziek-materiaal en alle andere benodigdheden worden voorzien door Noise Gate. Omdat de jonge muzikanten al voldoende zijn gevorderd, is het vandaag samenspel. De zanger, een goedlachse jongen, heeft zelf de tekst van de hit *Not An Addict* vertaald, een nummer van K's Choice. Hij is vertrouwd met de thematiek. Hier is geen schaamte, maar wel het sterke verlangen om door deze kale muren te breken. Om door het muzikale geweld, dat langzaam opschuift naar een harmonie, de internering te ver-

“Noise Gate biedt jongeren de kans om zich op een andere manier te uiten tegenover elkaar en de buitenwereld. Muziek als sociaal hechtmiddel, als essentiële schakel in de opvoeding en de ontwikkelingsprocessen.”

geten. De zanger is bijzonder gemotiveerd. Hij was vrijgesteld, maar toch beloofde hij de begeleiders en de opvoeders om elke donderdag met de trein naar de instelling te komen voor

de wekelijkse muzikale sessie. Het personeel geloofde niet dat hij ook echt zou komen. Toch is hij elke donderdag stipt aanwezig op de afspraak in Mol. Wekelijks oefenen ze een drietal uur. Na twaalf sessies zullen ze op het podium drie nummers brengen, het toonmoment waar ze allen enorm naar uitkijken. Het is aandoenlijk hoe deze jongeren ernstig op gitaren tokkelen, de juiste greep zoeken of het ritme van tromgeroffel volgen. Blijf in de maat! Algauw zijn ze journalist en fotograaf vergeten. Ze worden al zo vaak beoordeeld en bekeken. Ze komen een hand geven, begroeten hartelijk de drie begeleidende muzikanten, maken

een grapje met de opvoeders, wachten tot de gitaren zijn gestemd, fluisteren onderling over een kompaan die vandaag voor de rechtbank van Antwerpen moet verschijnen. Een andere jongen heeft drie maanden extra gekregen. *Couleur locale*. Dagelijkse gesprekken in Mol.

ADEM IN EN ADEM UIT

Samen muziek maken. Is er een mooiere ontsnapping denkbaar? Elke praktijk kent echter zijn theorie, dus verklaart coördinator en muzikant Sam De Troyer de noodzaak van het project: “Noise Gate biedt jongeren de kans om zich op een andere manier te uiten tegenover elkaar en de buitenwereld. Muziek als sociaal hechtmiddel, als essentiële schakel in de opvoeding en de ontwikkelingsprocessen.”

Een hels lawaai! De drummer lijkt hyperkinetisch. Hij barst van ongeduld, luistert niet naar zijn begeleider, improviseert zijn eigen muziekje. Luister dan, lijkt hij te roepen. Hij ramt op zijn trommels en cimbalen. De gitarist is nieuw vandaag en heeft lang geleden enkele jaren muziekacademie gevolgd. Laat eens horen wat je kan – en probleemloos weeft hij dwars door het drumspel heen enkele blues-akkoorden. Is iedereen er klaar voor? Sam wendt zich tot de zanger: “De eerste toon is belangrijk. Die moet je vervolgens aanhouden. Zingen doe je uit het middenrif.” De jongen loopt rood aan en giechelt zijn zenuwen weg.

De theorie: “Niet alleen is het actief én samen muziek spelen bevorderlijk voor de sociale cohesie, musiceren heeft ook een grote impact op het eigen welzijn en op de sociale relaties. Muzikale beleving en participatie zijn voor jongeren van uitermate groot belang bij de persoonlijkheidsvorming en bij het zoeken naar een eigen identiteit.”

De zanger neemt de microfoon, zoekt uit waar hij kan staan zonder dat de versterkers feedback geven en vat de eerste strofe aan: “Adem in en adem uit /

Noise Gate: popmuziek wordt ingezet bij de begeleiding van geplaatste jongeren.

Geef het door 't is bijna uit / Zo creatief en zoveel meer / Zoveel hoger we storten neer." Hij glundert, staat groot en zwaar te midden van de anderen. Hij beweegt ongecontroleerd, heeft nog niet de juiste toon gevonden. Hij is aandoenlijk onbeholpen, maar heeft zo verschrikkelijk veel plezier dat hij voortdurend in de lach schiet. Een begeleidende muzikant gaat naar hem toe en zingt hem de juiste toonhoogte voor, recht in het oor. Hij probeert het opnieuw. Hij herhaalt die eerste strofen eindeloos, tot we er horendol van worden. Uiterst langzaam groeit hij in de juiste toon. De basgitarist, een dubbelganger van Prince, volgt met zijn linkerhand nauwgezet de grepen die Sam hem voordoet. Na ongeveer anderhalf uur begint de sessie meer en meer op samenspel te lijken. Het lied *Geen verslaafde* kennen we inmiddels uit het hoofd.

MUZIEK OPENT

Voor Niels Borrey, begeleidende muzikant en beter bekend als de zanger Max Rouen, is het de eerste keer dat hij aan een project van Noise Gate deelneemt. Aanvankelijk had hij meer spanningen verwacht, agressie ook, maar de laatste weken verliepen zo goed als vlekkeloos. De jongeren tonen zich dankbaar.

Sam De Troyer: "We hebben hier in de afdeling De Hutten twee groepen samengesteld die muziek spelen. Voor de meeste jongens is dat gelijk aan plezier maken, maar er komt ook discipline bij kijken. Ze moeten immers de technische vaardigheden verwerven om een instrument te bespelen. Dat vraagt geduld en inspanning. Jongens die zich tijdens de workshop slecht gedragen, worden aangemaand rekening te houden met de andere deelnemers. Als die aanmaning niet helpt, dan worden ze uit de groep verwijderd. Anders lukt het nooit om tot een min of meer deftig optreden te komen. En jongens die in de instelling straf hebben gekregen, mogen ook niet meer meedoen." Sam heeft al meerdere jaren ervaring met het geven van muzieklessen en het begeleiden van samenspel voor gedetineerden, zoals in de strafinrichting Antwerpen. Als doorgewinterd professioneel muzikant weet hij ook als geen ander hoe de dynamiek van een rockband werkt. Zo'n combinatie van uiteenlopende en moeilijke karakters kan succesvol zijn bij het creëren van eigen muziek. Hij vertelt: "Ik merk aan de reacties van de jongens dat ze opgetogen zijn over het project, maar dat het soms ook moeilijk is om de speeltechnieken goed in

de vingers te krijgen. Vooral de aspirant-gitaristen laten soms snel de moed zakken. Zeker als het oefenen niet van de eerste keer lukt of niet loopt zoals ze het zich hadden voorgesteld. Hun veerkracht is verzwakt. Aan die zwakheid moet je natuurlijk evenveel tijd besteden als aan het leren spelen zelf. Als het uiteindelijk wel lukt, dan is het enthousiasme bijzonder groot.” Het is opmerkelijk hoe Sam, een dertiger met lang haar, urenlang de glimlach bewaart en op een natuurlijke manier chaos naar orde ombuigt. Aan de drummer vraagt hij nu even stil te zijn.

“Voor de meeste jongens is musiceren gelijk aan plezier maken, maar er komt ook discipline bij kijken. Ze moeten de technische vaardigheden verwerven om een instrument te bespelen. Dat vraagt geduld en inspanning.”

ze hebben nog maar enkele weken om zich voor te bereiden op het liveoptreden. De zanger begint van voor af aan. Als tijdens de pauze de begeleiders mee beginnen te jammen, komt de sfeer er weer in. Ritme, lachende gezichten, knieën knikken mee op de maat. Is dit een gesloten jeugdinstelling? Muziek opent, ook binnen vier muren en achter metershoge traliekassen. Een opvoeder komt binnengeslenterd, kijkt trots naar zijn gasten. Hij vraagt aan de kersverse gitarist

Aan de gitarist, die trots zegt dat hij het telefoonnummer van een meisje heeft veroverd, vraagt hij te zwijgen. De jongens zijn al lang aan het oefenen. De concentratie verslapt. Maar

GEEN VERSLAAFDE

Adem in en adem uit
Geef het door 't is bijna uit
Zo creatief en zoveel meer
Zoveel hoger we storten neer

't Is geen verslaving 't is cool ik voel me leven
Als je het niet hebt, kan het je ook niks schelen
Hoe dieper je 't in je aders steekt
Hoe meer een moeder om stoppen smeekt
Ik ben in de hemel, ik ben een god
Ik ben overal, ik ben kapot

Refrein:

Het is geen verslaving, het is cool, ik voel me leven
Als je dit niet hebt, kan het je ook niks schelen

Het is gedaan, nu heb ik het koud
Ik ben een mens helemaal alleen
Niks kan mij nog schelen

(refrein)

Bevrijd me, verlaat me
Kijk naar me terwijl ik ten onder ga
Mijn laatste adem, die ik laat voor ik ga

(refrein)

Ik ben geen verslaafde (misschien is dat een leugen)
Ik ben geen verslaafde

(refrein x 2)

Vrij naar 'Not An Addict', van K's Choice, vertaald door de jonge zanger.

of het hem bevalt. De ernstige jongen antwoordt: “Erg goed. En de anderen doen het zeker niet slecht, voor beginnelingen.” Volgende week komt de regionale televisiezender filmen. En op het toonmoment zal *Koppen* (VRT) aanwezig zijn. En de minister! Aan aandacht dus geen gebrek. De bands zullen een volledig afgewerkte podiumact brengen, van ongeveer een half uur, met een combinatie van interpretaties van bekende nummers en eigen werk. Er komt ondersteuning van een professionele klanktechnicus om het geheel goed te laten klinken. De medebewoners, opvoeders en het omkaderend personeel van de instelling, evenals familie en vrienden, worden uitgenodigd op de voorstelling. Het concert zelf wordt opgenomen, zodat de deelnemers en hun familie een blijvend aandenken aan hun muziekervaring hebben. Iedereen klaar? Kom, we beginnen opnieuw. Heeft iemand mijn plectrum gezien?

► www.noisegate.be

► *Reacties welkom op www.weliswaar.be/forum*